

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: योजना ३३२०/प्र.क्र. ७१/१-अ
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड, मंत्रालय विस्तार,
मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक: ११ डिसेंबर, २०२०.

संदर्भ :-

१. केंद्र शासनाने www.agricoops.nic.in या सांकेतिक स्थळावर निर्गमित केलेल्या राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत मृद आरोग्य पत्रिका योजनेच्या मार्गदर्शक सुचना.
२. शासन निर्णय, कृषि व पदुम विभाग, क्र. वानियो २०१५/ प्र.क्र. ५५/ भाग-१/१५/२ अ, दि. १८ मे, २०१६.
३. केंद्र शासनाचे पत्र क्र. २-२/२०१८- Fert Use(Pt), दि. १७ एप्रिल, २०२०.
४. केंद्र शासनाचे कार्यालयीन ज्ञापन क्र. २-२/२०१८- Fert Use(Pt) (FTS-८२७१६) दि. १० जून, २०२०.
५. कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्रमांक :योजना ३३२०/प्र.क्र.७१/१अ, दि. ०७ ऑगस्ट २०२०.
६. केंद्र शासनाचे पत्र क्र. १६-२/२०१५- Fert Use दि. २१ सप्टेंबर, २०२०
७. कृषि आयुक्तालयाचे पत्र जा. क्रं.कृआ/मृसमृचा/जआप/निधी वितरण/२५७७५/२०२०, दि. १६ ऑक्टोबर २०२०.

प्रस्तावना :-

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत मृद आरोग्य पत्रिका वितरण कार्यक्रम सन २०१५-१६ पासून केंद्र व राज्य हिस्सा ६०:४० या प्रमाणात राबविण्यात येत आहे. राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत जमीन आरोग्य पत्रिका योजनेतर्गत सन २०१९-२० मध्ये जमीन आरोग्य पत्रिका पथदर्शी प्रकल्पाच्या माध्यमातून राज्यातील ३५१ तालुक्यांतून प्रत्येकी एका गावाची निवड करण्यात येऊन त्या गावातील सर्व शेतकऱ्यांना मृद आरोग्य पत्रिका देणे, प्रात्यक्षिके व शेतकरी मेळावे आयोजित करणे इ. बाबींच्या अंमलबजावणीसाठी महत्वाकांक्षी योजना राबविण्यात येत होती. केंद्र शासनाने कार्यकारी समितीच्या दि. ०३.०६.२०२० च्या सभेत सन २०२०-२१ मध्ये महाराष्ट्र राज्याकरीता प्रति तालुका १० गावे याप्रमाणे ३४ जिल्ह्यांतील ३५१ तालुक्यांतील एकूण ३५१० गावांमध्ये सदर योजना राबविण्याबाबत कळविलेले आहे.

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत (NMSA) जमिन आरोग्य पत्रिका योजना सन २०२०-२१ मध्ये राबविण्याकरिता केंद्र शासनाने संदर्भ क्र. ०३ वरील दि. १७ एप्रिल २०२० रोजीच्या पत्रान्वये प्रशासकीय मान्यता दिलेली आहे. तसेच, सन २०२०-२१ करिता एकूण रु. ९४८.७५ लाख इतक्या रकमेचा वार्षिक कृति आराखडा केंद्र शासनाच्या संदर्भ क्र. ०४ वरील दि. १० जून २०२० रोजीच्या पत्रानुसार मंजूर

करण्यात आलेला आहे. सदर योजनेंतर्गत केंद्र शासनाने कार्यकारी समितीच्या दि. ०३.०६.२०२० च्या सभेत महाराष्ट्र राज्याकरीता प्रति तालुका १० गावे याप्रमाणे ३४ जिल्ह्यांतील ३५१ तालुक्यांतील एकूण ३५१० गावांसाठी रु. ९४८.७५ लाख इतक्या रक्कमेचा वार्षिक कृती आराखडा मंजूर केलेला आहे. त्यास अनुसरून राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत (NMSA) जमिन आरोग्य पत्रिका योजना सन २०२०-२१ मध्ये केंद्र शासनाच्या कृती आराखड्यानुसार राबविण्याकरिता संदर्भ क्र. ०५ वरील शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली आहे.

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत (NMSA) जमिन आरोग्य पत्रिका योजना सन २०२०-२१ मध्ये राबविण्याकरिता केंद्र शासनाने संदर्भ क्र. ०६ वरील पत्रान्वये रु. ३३६.३२ लाख निधी वितरीत केलेला आहे. केंद्र हिस्सा(६०%) निधीस अनुसरून राज्य हिस्सा(४० %) रु.२२४.२१ लाख होत आहे. तसेच, केंद्र शासनाने केंद्र शासनाने संदर्भ क्र. ०६ वरील पत्रान्वये सन २०१९-२० चा अखर्चित राहिलेला रु.९७.७३ लाख इतका निधी समायोजित केलेला असून सदर निधी वितरीत करण्यास मान्यता दिलेली आहे. याशिवाय आयुक्तालय स्तरावरून सन २०१७-१८ मध्ये अभियान व्यवस्थापनांतर्गत अतिरिक्त खर्च झालेली रक्कम रु. ०.८० लाख (केंद्र हिस्सा रु.०.४८ लाख व राज्य हिस्सा रु.०.३२ लाख) सन २०१९-२० मध्ये समायोजित करण्यात आलेली आहे. सदरचा केंद्र शासनाचा अखर्चित राहिलेल्या रु.९७.७३ लाख इतक्या निधीतून आयुक्तालय कार्यालयाकडून अतिरिक्त खर्च झालेला ०.४८ लाख निधी वजा करून उर्वरित रु. ९७.२५ लाख वितरणाकरिता उपलब्ध आहे. सदर केंद्र हिस्सा रु. ९७.२५ लाख व त्यास अनुसरून राज्य हिस्सा रु. ६४.८३ लाख असा एकूण रु. १६२.०८ लाख इतका निधी वितरीत करणे आवश्यक आहे. यानुसार राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत मृद आरोग्य पत्रिका योजनेकरिता सन २०२०-२१ करिता पुढीलप्रमाणे एकूण रु.७२२.६१ लाख निधी वितरीत करण्याची विनंती संदर्भ क्र. ०७ वरील पत्रान्वये कृषि आयुक्तालयाने केलेली आहे.

अ. क्र	तपशील	केंद्र हिस्सा (६० टक्के)	राज्य हिस्सा (४० टक्के)	एकूण
१	सन २०२०-२१ करिता केंद्र प्राप्त ५० टक्के हिस्सा	२८४.६३	१८९.७५	४७४.३८
२	सन २०१९-२० च्या मागणीनुसार प्रलंबित दायित्वाचा निधी	१४९.४२	९९.६१	२४९.०३
३	एकूण (१ + २)	४३४.०५	२८९.३६	७२३.४१
४	सन २०१८-१९ मध्ये वितरीत केलेल्या रक्कमेपैकी केंद्र शासनाने दि. २१/०९/२०२० च्या पत्रान्वये समायोजित केलेली शिल्लक रक्कम	९७.७३	६५.१५	१६२.८८
५	कृषि आयुक्तालयाद्वारे सन २०१७-१८ मध्ये अभियान व्यवस्थापनांतर्गत अतिरिक्त खर्च झाल्यामुळे समायोजित करावयाचा केंद्र/राज्य हिस्सा निधी	०.४८	०.३२	०.८०
६	प्रत्यक्ष समायोजित करावयाचा निधी एकूण (४ - ५)	९७.२५	६४.८३	१६२.०८

७	केंद्र शासनाने प्रत्यक्षात वितरीत केलेली केंद्र हिस्साची रक्कम व राज्य हिस्सा एकूण (३ - ४)	३३६.३२	२२४.२१	५६०.५३
८	प्रत्यक्षात वितरीत करावयाची रक्कम (६ + ७)	४३३.५७	२८९.०४	७२२.६१

यानुषंगाने राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत (NMSA) जमिन आरोग्य पत्रिका योजना सन २०२०-२१ मध्ये राबविण्याकरिता केंद्र हिस्सा (६० टक्के) रु. ४३३.५७ लाख व त्यास अनुसरून राज्य हिस्सा (४० टक्के) रु. २८९.०४ लाख असा एकूण रु. ७२२.६१ लाख निधी वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत (NMSA) जमिन आरोग्य पत्रिका योजना सन २०२०-२१ मध्ये राबविण्याकरिता केंद्र हिस्सा (६० टक्के) रु. ४३३.५७ लाख व त्यास अनुसरून राज्य हिस्सा (४० टक्के) रु. २८९.०४ लाख असा एकूण रु. ७२२.६१ लाख निधी वितरीत करण्यास येत आहे.

२. या प्रित्यर्थ होणारा खर्च चालू सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षाकरीता मंजूर केलेल्या अनुदानातून भागविण्यात येऊन पुढील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

केंद्र हिस्सा लेखाशिर्ष	राज्य हिस्सा लेखाशिर्ष
मागणी क्रमांक -डी-३ २४०२ मृद व जलसंधारण, (००)(१०१), मृद सर्वेक्षण व चाचणी (००)(१६) कृषि उन्नती योजना-मृद आरोग्य पत्रिका (केंद्र पुरस्कृत योजना) केंद्र हिस्सा- ६०% २४०२ ए ०४१ (सर्वसाधारण)(कार्यक्रम) ३३ अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक -डी-३ २४०२ मृद व जलसंधारण, (००)(१०१), मृद सर्वेक्षण व चाचणी (००)(१७) कृषि उन्नती योजना-मृद आरोग्य पत्रिका (केंद्र पुरस्कृत योजना) राज्य हिस्सा - ४०% २४०२ ए ०५९ (सर्वसाधारण)(कार्यक्रम) ३३ अर्थसहाय्य

३. सदर योजना राबविताना खालील अटी व शर्तीचे पालन करण्यात यावे.

- १) सदर योजना केंद्र शासनाच्या संदर्भाधीन मार्गदर्शक सुचनानुसार व केंद्र शासनाच्या निधी वितरीत करण्याच्या अटी व शर्ती नुसार राबविण्यात यावी.
- २) खर्चाचे लेखे सुव्यवस्थित ठेवून सदर खर्चाचे लेखा परिक्षण अहवाल व उपयोगिता प्रमाणपत्रे केंद्र व राज्य शासनाला लवकरात लवकर प्रगती अहवालासह सादर करण्यात यावेत
- ३) योजनेच्या वेगवेगळ्या बाबींवरील भौतिक व आर्थिक प्रगती अहवाल केंद्र व राज्य शासनास प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत सादर करण्यात यावा.
- ४) योजनेशी संबंधित ताळेबंद व लेखापरिक्षण जमा खर्चाच्या रकमा यांचा अहवाल अंमलबजावणी यंत्रणेने द्यावा. त्यामध्ये वर्षाच्या सुरुवातीला अखर्चीत रकमा व व्याजाद्वारे मिळालेले उत्पन्न स्पष्टपणे

नमूद करण्यात यावे. जेणेकरून पारदर्शी स्वरूपात रकमा विचारात घेता येतील व संदिग्धता राहणार नाही.

५) कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर कार्यक्रमापेक्षा जास्तीचा कार्यक्रम राबविला जाणार नाही याची दक्षता घ्यावी.

४. सदर योजनेकरिता आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना योजनेचे नियंत्रण अधिकारी म्हणून व आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे कार्यालयातील सहाय्यक संचालक, लेखा १ यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

५. सदर निधी खर्च करताना विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/टेंडर नियमावली व नियमांचे/प्रक्रियेचे/ वित्तीय अधिकारांच्या मर्यादेत / P.W.D मॅन्युअलचे अधिन राहून/C.V.C. तत्वानुसार / CAG च्या निर्देशानुसार/प्रचलित शासन निर्णय/ नियम/परिपत्रक /तरतुदीनुसार, बजेट व कोषागार नियमावलीनुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अमंलबजावणी यंत्रणानी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन नियम/ अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाची राहिल. त्यांनी या शासन निर्णयान्वये वितरीत केलेला सर्व निधी सर्व जिल्ह्यांना पीएफएमएस (PFMS) प्रणालीद्वारे वितरीत करण्याची कार्यपद्धती बंधनकारक राहिल.

६. प्रस्तुतचे आदेश वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका, १९७८ मधील भाग- पहिला, उपविभाग तीन मधील अनु क्र. ४ येथील नियम २७ (२) (ब) अन्वये प्रशासकीय विभागाना प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांमध्ये व वित्त विभागाने अनौपचारिक संदर्भ क्र.२८०/२०२०/व्यय-१, दि.२४.११.२०२० अन्वये देण्यात आलेल्या सहमतीनुसार काढण्यात येत आहेत. तसेच वित्त विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अर्थसं -२०२०/ प्र.क्र.६५/अर्थ ३, दिनांक ०४.०५.२०२० व दिनांक २६.०५.२०२० मधील अटी व शर्तीची पूर्तता करण्यात यावी.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्र. २०२०१२१११३४२३१३६०१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(मु. वि. पगारे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/ विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई.
४. सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहायक, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

६. संचालक (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
७. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/ नागपूर .
८. सर्व कृषि संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
९. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक.
१०. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
११. सहाय्यक संचालक, लेखा -१, कृषि आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१२. कार्यासन १४३१, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३. वित्त विभाग (व्यय-१), मंत्रालय, मुंबई.
१४. निवडनस्ती (कार्यासन १-अ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.